

Kovács Lajos dr.

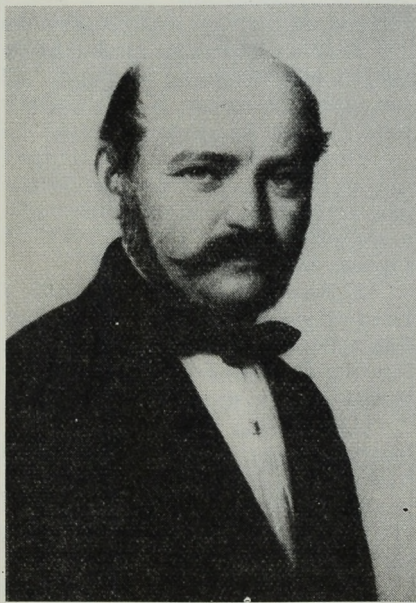
Semmelweis születésének 150. évfordulójára

Meghívók, levelek, újsághírek jelzik az ünnepi megemlékezések egész sorát Semmelweis Ignác születésének 150. évfordulója alkalmából. Szakcsoporthúlések, orvosi szimpoziumok, munkaértekezletek, a november 10. és 16. között megrendezendő Semmelweis Ünnepi Hét előadássorozatai helyezik el a kegyelet virágait — a tudomány mai állásának megfelelő gyógyítóhigiénias eredmények és harcok beszámolóit — az életműre.

Mi is Semmelweis érdeme? Semmelweis az orvostudomány egyik legnagyobb alakja. Élete és munkássága forradalmi jelentőségű korszaka az egyetemes orvostudománynak. Felfedezése a legnagyobb ajándékok egyike, amelyet az emberiség valaha kapott. Munkássága történelmi jelentőségű, mert felfedezte a szülőasszonyok életének közel 30%-át fenyegető gyermekágyi láz okát, és a felfedezésével egyidőben megmutatta e veszedelmes betegség megelőzését a gyakorlatban is.

Semmelweis felfedezésének gyümölcsét ma az egész világ élvezi. Nemcsak az anyákat és a csecsemőket mentette meg, hanem megmentője lett számtalan sebesültnek, sérültnek is. Világosan és félreérthetetlenül megfogalmazta az a sepsis gondolatát is, de a felfedezésében testet öltött elv kortársai rövidlátása miatt a sebészetben csak évtizedes kísérletek után valósult meg széles körben.

Semmelweis így már több mint 100 évvel ezelőtt és jóval a baktériumok megismerése előtt meghatározta a gyermekágyi fertőzések lényegét és létrejöttének módjait. Mint *Zoltán* írja, ha leírásaiban a „bomló szerves anyagok”

[Canzi Agoston (1808—1866) portréja, Semmelweis-ről 1857-ből]

kifejezést a „baktériumok” szóval helyettesítjük, akkor azok ma is változatlanul helytállóak.

A gyermekági láz prophylaxisára a következőket ajánlja: „*Ne vigyük be a beteg szervezetébe bomló anyagokat és távolítsuk el a szervezeten belül a bomló anyagokat még felszívódás előtt.*” A gyermekági lázas megbetegedések megelőzésére ma sem tudunk többet és jobbat tanácsolni.

Felfedezése óta több mint 100 év telt el. Úgy tűnhet, hogy tanai azóta vesztek jelentőségükből. De koránt sincs ez így. Élete, felfedezésének története mindmáig élő tanulság számunkra. Segíteni akarásból, a betegek iránt érzett mérhetetlen szeretetéből pedig valamennyien tanulhatunk.

Az ünneplés óráiban nem mélyedhetünk el azokban a szenvedélyes vitákban, amelyek Semmelweis munkájával kapcsolatban lezajlottak. Mind-egyik tartalmazhat részgizagságokat; tény pl., hogy Semmelweis előtt is tudta néhány angol orvos, hogy orbáncos betegől nem lehetnek a szülőanyákhoz. Nem bonyolódhatunk bele a kontagionisták által felvetett nomenklatúravitákba, mintahogy azokba sem, amelyek magyarságát vonták kétségbe.

Leveleit lehetetlen megghatódottság nélkül olvasni. Mint egy ószövetségi próféta kér, könyörög, fenyeget, átkozódik, csupán azért, hogy a tévelygőket jobb útra térítse. Nem magának kíván elismerést, vagy akár csak elégtételt, hanem az anyáknak kíván életet.

Nem magáért, hanem az emberiségért harcolt, felfedezésével valamennyi nő sorsán akart segíteni. Tisztában volt azzal, hogy felfedezése egyetemes értékű, de nem szorulhat egy ország határai közé. Semmelweis nem a magyaroké, nem az osztrákoké. Semmelweis az egész emberisége, amire jogosan lehetünk büszkéek.

Semmelweis születésének 150. évfordulóját akkor ünnepeljük méltóan, ha szemléletünkben tovább növeljük a semmelweisi tanok és hagyományok iránti felelősséget. Lelkiismereti kötelességünk tennünk, hogy az egészségügy minden területén tovább harcoljunk a fertőzések eredményes visszaszorításáért és megszüntetéséért.

Az iatrogen infectio — amelyre Semmelweis a maga idejében kíméletlen harcossággal és élességgel mutatott rá — ma is világprobléma. Felszámolása nem csupán pénz kérdése. A ma még magas iatrogen morbiditás és letalitás a jelenleginek egyharmadára, vagy akár egynegyedére szorítható vissza a káros szubjektív tényezők felszámolásával, amelyeknek léte tőlünk, egészségügyi dolgozóktól függ.

Semmelweis öröksége a fertőzések megelőzéséért való következetes harcra kötelez minket, honvédorvosokat is. Az évforduló azonban más gondolatokat is ébreszt. Elméleti és gyakorlati munkánkat az orvosi hivatásérzet magas foka hassa át. Szeressük betegeinket, ugyanúgy mint Semmelweis. Napi rutinmunkánkban mindenkor elsősorban az egész érző ember álljon előttünk. Minden tevékenységünkkel legyünk tanainak hirdetői és megvalósítói s akkor méltóképpen ünnepeljük az évfordulót!

Ковач, Л. д-р:

150-LETIE SO ДНЯ РОЖДЕНИЯ ЗЕММЕЛЬВЕЙСА

Dr. L. Kovács:

ZUM 100. GEBURTSTAG VON IGNAZ SEMMELWEIS